

Absolute and conditional freedom as different determinants of the authoritarian worldview

Both in theoretical considerations on democracy, and in everyday beliefs, freedom can be understood in absolute (unconditional) and conditional terms. Referring to I. Berlin's concept of negative and positive freedom, it can be demonstrated that the psychological sense of philosophical distinction on absolute and conditional freedom should be sought in their extrinsic or intrinsic location, respectively. The extrinsic sense of freedom results from the lack of external restrictions/barriers, while the intrinsic one is based on the belief that being free means compatibility between one's own actions and preferred values, life goals or worldview. Based on the nationwide survey data, we know that both forms of freedom are embedded in entirely different basic human values and moral intuitions. What's more, the relationship between experiencing freedom and an authoritarian worldview seems to depend on the freedom's extrinsic or intrinsic origin. Based on previous research, we can expect that the tendency to experience freedom in an extrinsic way is related to the increase in right-wing authoritarianism (RWA) and social dominance orientation (SDO). On the other hand, the tendency to experience freedom in an intrinsic way is expected to decrease RWA and SDO. These hypotheses were verified in a correlational study conducted on a sample of 762 adult respondents differentiated in terms of sex, age, education, and place of residence. The results showed that extrinsic freedom positively predicted RWA. Its predictive effect on SDO turned out bidirectional: slightly negative as a direct effect and slightly positive as an effect mediated by the Darwinian perception of the social world (Competitive Jungle). Intrinsic freedom was unrelated to RWA. Its antagonistic relationship with SDO was primarily due to the mediating inhibition of the belief in Competitive Jungle. The results shed a different light on the relationship between a sense of personal freedom and authoritarianism.

Wolność absolutna i wolność warunkowa jako odmienne wyznaczniki światopoglądu autorytarnego

Zarówno w teoretycznych rozważaniach na temat demokracji, jak i w potocznym dyskursie wolność bywa rozumiana w kategoriach absolutnych (bezw warunkowych) i warunkowych. Odnosząc się do koncepcji wolności negatywnej i pozytywnej I. Berlina, można wykazać, że psychologicznego sensu filozoficznego rozróżnienia na wolność absolutną i warunkową należy szukać odpowiednio w ich zewnętrznej lub wewnętrznej lokalizacji. Zewnętrzne poczucie wolności wynika z braku zewnętrznych ograniczeń / barier, natomiast wewnętrzne oparte jest na przekonaniu, że bycie wolnym oznacza zgodność własnych działań z preferowanymi wartościami, celami życiowymi czy światopoglądem. Z ogólnopolskich danych ankietowych wiemy, że obie formy wolności są osadzone w zupełnie innych wartościach osobistych i intuicjach moralnych. Co więcej, związek między doświadczaniem wolności a autorytarnym światopoglądem wydaje się zależeć od zewnętrznej lub wewnętrznej lokalizacji poczucia wolności. Na podstawie wcześniejszych badań można oczekiwać, że skłonność do doświadczania wolności w sposób zewnętrzny wiąże się ze wzrostem prawicowego autorytaryzmu (RWA) i orientacji na dominację społeczną (SDO). Z drugiej strony oczekuje się, że tendencja do odczuwania wolności w sposób wewnętrzny zmniejszy RWA i SDO. Hipotezy te weryfikowano w badaniu korelacyjnym przeprowadzonym na próbie 762 dorosłych respondentów zróżnicowanych pod względem płci, wieku, wykształcenia i miejsca zamieszkania. Wyniki

pokazały, że wolność zewnątrzpochodna pozytywnie przewiduje RWA. Jej wpływ na SDO okazał się dwukierunkowy: lekko negatywny jako efekt bezpośredni i pozytywny jako efekt zapośredniczony przez darwinistyczne postrzeganie świata społecznego (Competitive Jungle). Wewnątrzpochodna wolność nie ma związku z RWA. Jej negatywny związek z SDO wynika przede wszystkim z zapośredniczonego wpływu darwinizmu społecznego. Wyniki te pokazują zupełnie inne niż do tej pory sądzono związki między poczuciem wolności i autorytaryzmem.